

Postępująca deukrainizacja Donbasu

Krzysztof Nieczypor

6 marca tzw. Rada Ludowa samozwańczej Donieckiej Republiki Ludowej jednogłośnie przegłosowała zmiany w konstytucji, które pozbawiają język ukraiński statusu języka państwowego. W konsekwencji funkcję jedyne go języka urzędowego pełnić będzie rosyjski. Separatystyczne władze przedstawiają tę decyzję jako element trwającego „intensywnego procesu integracyjnego Donieckiej Republiki Ludowej z Federacją Rosyjską”. W uzasadnieniu wskazano także na brak praktycznego zastosowania ukraińskiego jako języka państwowego i podkreślono, że dotychczasowa działalność prawodawcza organów samozwańczej republiki prowadzona jest *de facto* po rosyjsku. Jednocześnie przyjęto zmiany do ustawy o kształceniu przewidujące uznanie języka rosyjskiego za podstawowy w nauczaniu w placówkach oświatowych.

Komentarz

- Postępująca deukrainizacja tzw. Donieckiej Republiki Ludowej stanowi kontynuację działań służących głębszemu związywaniu jej mieszkańców z Federacją Rosyjską i pogłębianiu podziałów wewnątrz ukraińskiego społeczeństwa. Choć Donbas był najbardziej zrusyfikowanym regionem Ukrainy jeszcze przed jego okupacją, to za sprawą przyjętych regulacji językowi ukraińskiemu grozi całkowite wyeliminowanie z przestrzeni publicznej utworzonego na tym terytorium parapaństwa. Ta inspirowana i koordynowana przez Moskwę polityka ma służyć wyobcowywaniu ludności zamieszkałej na okupowanych terenach Ukrainy z pozostałej części społeczeństwa tego kraju i utrudnić jej reintegrację po ewentualnym rozwiązaniu konfliktu. Jednocześnie nowe przepisy mają zademonstrować decydentom na Ukrainie postępujący proces integracji Donbasu z Rosją i stanowić element nacisku na Kijów na przyjęcie rosyjskich warunków zaprowadzenia pokoju.
- Istotnym elementem rosyjskiej strategii, by wywierać presję na Ukrainę, jest trwająca paszportyzacja mieszkańców wschodniej Ukrainy mająca na celu upowszechnianie rosyjskich dokumentów wśród miejscowej ludności. Według ukraińskich danych rosyjskie paszporty w Donbasie uzyskało 156 tys. osób, zaś resort spraw wewnętrznych Rosji informuje o ponad 250 tys. wydanych dokumentów. Separatystyczne media donoszą, że do końca roku rosyjskie paszporty ma otrzymać ponad 700 tys. mieszkańców z terenów niekontrolowanej przez Kijów wschodniej części Ukrainy.
- Zmiany w ustawie o kształceniu należy oceniać jako odpowiedź na przyjętą w grudniu przez ukraińską Radę Najwyższą ustawę o szkolnictwie ogólnokształcącym regulującą

dostępność oraz warunki zdobycia wykształcenia. Na jej podstawie w znaczącym stopniu ograniczono rolę języka rosyjskiego w szkołach publicznych i zdegradowano jego status w hierarchii prawnej – znalazł się on w niej za językami ukraińskim, krymskotatarskim, gagauskim i karaimskim oraz 24 językami urzędowymi krajów Unii Europejskiej. Uznanie języka rosyjskiego za podstawowy język nauczania wpisuje się także w realizowany na terenach okupowanych program szkolny traktujący Donbas jako nieodłączną część państwa rosyjskiego i jego kultury.